

Afdeling	: F&C - Financiën	Raadsvoorstel: DJ-2118744
Naam opsteller voorstel	: Annie Hanssen-Beelen A.Hanssen-Beelen@weert.nl / 0495-575524	Zaaknummer: 2114229
Portefeuillehouder	: drs. W.P.J. (Wendy) van Eijk	

Onderwerp

Gemeentefonds meicirculaire 2023

Voorstel

1. De mutaties voor het jaar 2023 uit de Gemeentefonds (GF) meicirculaire 2023 te verwerken als aanvullende begrotingswijziging 2023.
2. De mutaties voor de jaren 2024 t/m 2027 uit de GF meicirculaire 2023 te verwerken in de begroting 2024.
3. Van het accres 2023 uit de GF meicirculaire 2023 € 500.000 beschikbaar te stellen voor compensatie aan verenigingen voor gestegen energiekosten en inflatie.
4. Van het behoedzaamheidsbedrag (stelpost) 2023 van het GF ad € 1.214.432 een bedrag van € 425.831 te laten vrijvallen ten gunste van het begrotingssaldo 2023 als aanvulling op de Tussenrapportage 2023.

Inleiding

Jaarlijks verschijnen meestal drie gemeentefondscirculaires. De meicirculaire geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de rijksoverheid, de septembercirculaire de vertaling van de Miljoenennota en de decembercirculaire is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. De meicirculaire 2023 is d.d. 31 mei jl. verschenen. Deze circulaire bevat informatie over de actualisatie op basis van de Voorjaarsnota 2023 en een structurele rijksbijdrage vanaf 2027.

De belangrijkste onderwerpen uit de meicirculaire 2023 zijn:

- De accessen voor de loon- en prijsontwikkeling (LPO-access) zijn van 2023 tot en met 2027 bijgewerkt.
- Een structurele rijksbijdrage van € 1 miljard vanaf 2027, vooruitlopend op de nieuwe financieringssystematiek.
- Diverse taakmutaties, waaronder onder andere:
 - een omvangrijke taakmutatie voor de tekorten Jeugdzorg van € 1.363 miljoen in 2024 en € 859 miljoen in 2025.
 - bijdragen voor flankerend beleid energiearmoede en dienstverlening aanpak armoede.
 - integraal zorgakkoord (invoering abonnementstarief Wmo).
- Algemene bijstellingen:
 - loon- en prijscompensatie participatie, jeugd en voogdij 18+.
 - negatieve bijstelling in relatie tot compensatieregeling voogdij 18+ en werkdrukverlaging jeugdbescherming.
- Nieuwe en mutaties bij decentralisatie-uitkeringen (DU), waarvan voor Weert de belangrijkste mutaties betrekking hebben op:
 - de DU Brede impuls combinatiefuncties;
 - de DU Taal voor ontheemden uit Oekraïne;

- de DU Leerlingenvervoer Oekraïne;
- de DU Inkomstenderving.
- Loon- en prijsbijstelling integratie-uitkering (IU) Participatie (Wsw).
- Procesmededeling over de Energietoelage 2023: Voor 2023 is besloten om in 2023 nogmaals € 1.300 aan de mensen met een laag inkomen uit te keren om hen te ondersteunen bij het voldoen van de energierekening. Om huishoudens in 2022 nog beter te ondersteunen, heeft het kabinet gemeenten de mogelijkheid gegeven om € 500 miljoen hiervan al in 2022 uit te keren. De resterende € 875 miljoen zal in de septembercirculaire 2023 via een DU worden verdeeld.

Relatie tot de strategische visie

Het Gemeentefonds (GF) betreft algemene middelen, die in principe -behoudens (wettelijke) verplichtingen- vrij ingezet kunnen worden. Het GF kan daardoor raakvlakken hebben met alle vijf de waarden uit de strategische visie.

Beoogd effect

Het effect is dat:

- met de algemene middelen uit het GF meer beoogde doelen en maatschappelijke effecten verwezenlijkt kunnen worden.
- de via het GF beschikbaar gestelde middelen zo effectief mogelijk worden ingezet.

Beoogd(e) doel(en)

De gemeente streeft naar het voeren van een gezonde financiële huishouding om haar taken en ambities waar te kunnen maken. Het zo effectief mogelijk inzetten van de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen via de GF circulaires is daar een belangrijk element van.

Argumenten

1.1. De mutaties uit de meicirculaire 2023 voor het jaar 2023 hebben een neutraliserend effect op het negatieve resultaat van de Tussenrapportage 2023.

De ontwikkelingen uit de GF meicirculaire 2023, die leiden tot financiële mutaties en dus tot een begrotingswijziging, zijn opgesplitst in:

- a. Mutaties die gevolgen hebben voor het begrotingssaldo (budgettaire) en daarmee een neutraliserend effect hebben op het negatieve resultaat van de Tussenrapportage 2023. De budgettaire gevolgen van de meicirculaire zijn namelijk € 1.074.152 positief.
- b. Mutaties die neutraal verwerkt worden (geen gevolgen hebben voor het begrotingssaldo).
 - a. De budgettaire gevolgen van de mutaties van de meicirculaire betreffen:
 - Lokale ontwikkelingen (aantallen bij de maatstaven): voor alle jaren (2023 t/m 2027) heeft dit een positief effect.
 - Accres / loon- prijsontwikkeling: eveneens voor alle jaren positief. Op basis van de Voorjaarsnota 2023 van het Rijk, is in de Kadernota 2024 van de gemeente Weert een positief lpo-accres opgenomen. Deze was 'aan de voorzichtige kant' geraamd en valt in werkelijkheid iets positiever uit.
 - De structurele rijksbijdrage van € 1 miljard vanaf 2027, vooruitlopend op de nieuwe financieringssystematiek, heeft voor 2027 fors positief effect.
 - Bijstellingen 2022: per saldo € 426 negatief in 2023.
 - Jeugdzorg: Er is dit jaar een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda Jeugd. Onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord op de Hervormingsagenda wordt voor 2024 € 1.454 miljoen en voor 2025

€ 954 miljoen beschikbaar gesteld. Omdat er al stelposten geraamd waren voor Jeugdzorg, verloopt dit akkoord alleen voor 2024 positief. Voor de jaren 2025 t/m 2027 is dit negatief.

- Loon- en prijsbijstelling participatie, jeugd en voogdij 18+ en compensatieregeling voogdij 18+ inclusief werkdrukverlaging jeugdbescherming: per saldo positief voor 2023 t/m 2025 (participatie) en voor de jaren 2023 t/m 2027 (jeugd, voogdij 18+).
 - Wmo: Integraal zorgakkoord (compensatie voor invoering abonnementstarief) positief voor de jaren 2025 t/m 2026.
 - Kleine taakmutaties: per saldo een klein bedrag negatief voor de jaren 2023, 2026 en 2027 en licht positief voor 2024 en 2025.
 - Mutaties op DU's 2023: voor 2023 ruim € 138.000 positief. De jaren erna (licht) negatief.
- b. De mutaties die neutraal verwerkt worden (géén gevolgen hebben voor het begrotings-saldo) zijn:
- Flankerend beleid energiearmoede (2023).
 - Dienstverlening aanpak armoede (2023).
 - Wmo: eigen bijdrage Wmo (2025 t/m 2027) en inkomensafhankelijke eigen bijdrage Wmo (vanaf 2026).
 - Verkiezingsprocedures (2023 t/m 2027).
 - DU Brede impuls combinatiefuncties (2023 t/m 2027): Deze is m.i.v. 2023 onderdeel van de SPUK 'Versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026'.
 - De DU's Wet Goed Verhuurderschap (2023), Voorschoolse voorziening peuters (2023 t/m 2027), Einde lening inburgeringsplichtig (2023), Taal voor ontheemden uit Oekraïne (2023), Leerlingenvervoer Oekraïne (2023) en Maatschappelijke begeleiding (2023).
 - De IU Participatie (Wsw en beschut werk) (2023 t/m 2027).

De financiële effecten, budgettair dan wel neutraal, zijn zichtbaar op de bijlage 'Totaaloverzicht gevolgen GF meicirculaire 2023'.

1.2. De meicirculaire 2023 is te laat ontvangen om tijdig te kunnen verwerken in de Tussenrapportage 2023.

De meicirculaire is 31 mei ontvangen. De Tussenrapportage 2023 is behandeld in de collegevergadering van 6 juni jl. en de meicirculaire 2023 op 20 juni jl. Hierdoor kan dit raadsvoorstel niet -gelijktijdig met de Tussenrapportage 2023- behandeld worden in de gecombineerde commissievergadering S&I-M&B en R&E d.d. 21 juni 2023 en is het geplaatst op de agenda's van de commissie S&I-M&B van 27 juni a.s. en van de commissie R&E van 28 juni a.s. Dit raadsvoorstel over de meicirculaire 2023 kan dan gelijktijdig met de Tussenrapportage 2023 behandeld worden in de raadsvergadering van 6 juli.

2. De mutaties voor de jaren 2024 t/m 2027 uit de GF meicirculaire 2023 kunnen tijdig verwerkt worden in de begroting 2024.

De mutaties voor de jaren 2024 t/m 2027 kunnen conform de bijlage 'Totaaloverzicht gevolgen GF meicirculaire 2023' verwerkt worden in de begroting 2024/meerjarenraming 2025-2027.

3. Met het inzetten van een bedrag ad € 500.000 uit het aanvullend accres 2023 uit de meicirculaire 2023 wordt uitvoering gegeven aan de 'Motie vreemd aan de orde van de dag Snelle subsidieverhoging verenigingen'.

In de raadsvergadering van 19 april jl. is de motie 'Snelle subsidieverhoging verenigingen'

aangenomen. Hierin is bepaald, dat vooruitlopend op de meicirculaire een regeling uitgewerkt dient te worden, waarbij vooruitlopend op het toegekende bedrag via het acres maximaal € 500.000,- mag worden gebruikt om verenigingen te compenseren voor zowel gestegen energiekosten als inflatie.

Het acres 2023 (zie de bijlage) bedraagt afgerond € 849.000. Dit is dus ruim voldoende om hiervan € 500.000 te gebruiken voor uitwerking van genoemde motie.

4. Het negatief saldo 2023 van de Tussenrapportage 2023 rechtvaardigt het deels laten vrijvallen van het behoedzaamheidsbedrag 2023 van het Gemeentefonds.

In de begroting 2023 is bij het budget Gemeentefonds een behoedzaamheidsbedrag opgenomen van € 1.214.432 voor schommelingen in het GF / financiële tegenvallers. Voorgesteld wordt de raad voor te stellen hiervan € 427.135 (zie de berekening in onderstaande tabel) te laten vrijvallen ten gunste van het begrotingssaldo, waardoor het begrotingssaldo na verwerking van de meicirculaire op nul uitkomt. Het resterende behoedzaamheidsbedrag kan dan vrijvallen bij de verwerking van de septembercirculaire 2023.

	Begrotingssaldo 2023
Stand na raadsvergadering 7 juni 2023	74.338
Budgettaire gevolgen Turap 2023	-/- 1.075.625
Begrotingssaldo na Turap 2023	-/- 1.001.287
Budgettaire gevolgen meicirc.2023 minus motie snelle subsidieverhoging	574.152
Begrotingssaldo na meicirc.2023	-/- 427.135

Kanttekeningen en risico's

1. De extra tranche prijsbijstelling 2022 vanaf 2023 is lager dan aangekondigd in de Najaarsnota 2022.

In de najaarsnota 2022 (verwerkt in de GF septembercirculaire 2022) werd aangekondigd dat de verwachte prijsbijstelling voor 2022 ca. € 300 miljoen zou zijn. Op basis van de laatste CEP gegevens is dit gewijzigd in € 127 miljoen. Dit heeft geen consequenties voor de begrote inkomsten bij het GF, omdat nog geen rekening was gehouden met de extra prijsbijstelling over 2022.

2.1. De SPUK 'Versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026' geldt (vooralsnog) voor 4 jaar.

Met ingang van 2023 vervalt de DU 'Brede impuls combinatiefuncties' en maakt voor de jaren 2023 t/m 2026 deel uit van de SPUK 'Versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026'. Voor deze 4 jaren is dit op de bijlage 'Totaaloverzicht gevolgen GF meicirculaire 2023' neutraal verwerkt. Niet bekend of deze uitkering na 2026 nog via de SPUK zal verlopen of dat deze dan weer onderdeel zal uitmaken van het GF of zelfs helemaal vervalt. Voor het jaar 2027 is deze daarom budgettair nadelig verwerkt.

2.2. Vanaf 2026 wijzigt de normeringssystematiek van het Gemeentefonds.

Het kabinet heeft besloten om het gemeentefonds voor de volume-ontwikkeling vanaf

2027 te indexeren op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product. In de meicirculaire 2023 is een beschrijving van de hoofdlijnen van een nieuwe financierings-systematiek opgenomen. De nieuwe financieringssysteematiek houdt in dat de volume-ontwikkeling van het gemeentefonds vanaf 2027 wordt gebaseerd op een historisch gemiddelde van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Hiervoor is in de Voorjaarsnota 2023 een budget gereserveerd van € 150 miljoen in 2027 en € 300 miljoen in 2028. In de meicirculaire 2023 is de nieuwe financieringssysteematiek nog niet verwerkt.

2.3. *In het principeakkoord 'Hervormingsagenda Jeugd' zijn afspraken gemaakt over besparingen bij Jeugdzorg.*

Het Rijk en de VNG hebben een financieel principeakkoord bereikt voor de Hervormingsagenda Jeugd. In de meicirculaire 2023 wordt voor jeugdzorg, onder voorbehoud van omzetting naar een definitief akkoord op de Hervormingsagenda, voor 2024 € 1.454 miljoen en voor 2025 € 954 miljoen beschikbaar gesteld.

In de gemeentelijke begroting 2023/ meerjarenraming 2024-2026 waren hiervoor stelposten gereserveerd, die nu voor de jaren 2024 en 2025 komen te vervallen. Voor 2024 betekent dit een voordeel van € 580.000 en voor 2025 een nadeel van € 283.000.

Voor de jaren 2026 en verder blijven de middelen gereserveerd en zal toevoeging aan de algemene uitkering plaatsvinden na het advies van de deskundigencommissie en besluitvorming daarover. Geadviseerd is voor 2026 en 2027 vooralsnog een stelpost op te nemen van 75% van de geactualiseerde stelpost 2025. Na verrekening met de reeds geraamde stelposten, betekent dit voor 2026 en 2027 een nadeel van ruim 9 ton.

In principe dienen gemeenten rekening te houden met de voorgenomen besparingen en een lagere raming voor de uitgaven. Bij onze gemeente is de neutraliteit bij Jeugdzorg losgelaten en worden de uitgaven bij Jeugdzorg realistisch geraamd.

2.4. *De opschalingskorting gaat vanaf 2026 weer gelden, wat tot (grote) tekorten kan leiden bij gemeenten.*

De opschalingskorting van € 975 miljoen in 2026 is nog steeds actueel. In de Weerter begroting is hiervoor bij het GF voor het jaar 2026 een negatieve stelpost geraamd van € 400.000. De VNG hoopt met het Rijk overeenstemming te bereiken over het structureel schrappen van de opschalingskorting. Indien deze overeenstemming wordt bereikt, dan kan deze stelpost vervallen. Mocht er geen overeenstemming worden bereikt, dan is de geraamde stelpost te laag. Een volledige inboeking van de opschalingskorting betekent voor Weert een korting van ongeveer € 1,9 miljoen.

Financiële gevolgen

In onderstaande tabel zijn de totalen van de mutaties en de gevolgen voor het begrotings-saldo te zien. In de bijlage is dit nader uitgewerkt.

Bedragen in € *1.000	2023	2024	2025	2026	2027
Begroting GF na dec.circ.'22	108.159	111.754	117.396	114.140	114.140
Mutaties mei-circulaire 2023	1.578	3.152	5.519	3.317	5.620
GF na mei.circ.2023	109.737	114.906	122.915	117.457	119.760
Gevolgen voor begrotingssaldo ^{a)}	1.074	3.039	5.093	3.611	5.701

Inzet voor motie Snelle subsidieverhoging verenigingen	-/- 500				
a) Van het accres 2023 wordt € 500.000 ingezet voor de motie Snelle subsidieverhoging verenigingen. Om het negatieve begrotingsaldo 2023 na de Tussenrapportage 2023 weer op NUL te krijgen valt (afgerond) € 426.000 vrij van het behoedzaamheidsbedrag (stelpost) 2023 van het GF.					

De meicirculaire is te laat ontvangen om in de kadernota te kunnen verwerken. Het effect t.o.v. de kadernota is als volgt:

Effect meicirculaire (* €1.000)	2024	2025	2026	2027
Kadernota indicatie meicirculaire obv voorjaarsnota	1.662	2.618	2.841	5.388
Meicirculaire Ontwikkeling Accres 2023-2027	1.784	2.925	3.116	3.230
Meicirculaire: 1 miljard vanaf 2027				2.383
Verschil kadernota-meicirculaire	122	307	275	225
Lokale ontwikkelingen (aantallen bij maatstaven) 2023 - 2027	173	175	180	185
Uitkeringsbasis incl. OZB-bijstelling	90	1.577	934	748
Jeugdzorg/voogdij 18+	982	66	-934	-934
Integraal zorgakkoord		337	327	325
SPUK Brede impuls combinatiefuncties				-224
Overige effecten meicirculaire	9	15	-12	-12
Effecten meicirculaire	1.254	2.170	495	88
Extra beschikbaar t.o.v. bedragen kadernota	1.376	2.477	770	313
Dus verwacht meerjarenperspectief (excl. prioriteiten)	-1.081	5.115	-993	-396

In de commissie M&B is de toezegging gedaan, dat bij de meicirculaire wordt terug gekomen op de bijstellingen die in het voorstel over de begrotingswijziging naar aanleiding van de prijsstijgingen staan.

Vermeld kan worden dat de gestegen gasprijzen een feit zijn. De elektriciteitslasten vallen waarschijnlijk iets lager uit dan in het voorstel aangegeven. De overige bijstellingen zijn naar verwachting realistisch. In de begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 wordt de structurele component van de prijsontwikkelingen opnieuw ingeschat en daarin verwerkt.

Participatie

Niet van toepassing.

Communicatie

Niet van toepassing

Planning

De gevolgen van de meicirculaire 2023 worden voor het jaar 2023 verwerkt als aanvullende begrotingswijziging op de Tussenrapportage 2023 en voor de jaren 2024 t/m 2027 in de begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027.

